

Naturskyddsforeningen
Tyresö

Höst- och vinterprogram 2013

Foto: Lars Lundberg

Uggleungarna i Alby

www.naturskyddsforeningen.se/tyreso
www.naturskyddsforeningen.se
<https://www.facebook.com/TyresoNaturskyddsforening>

Operation giftfri förskola

Hur giftig är din förskola?

Under våren och sommaren 2013 har Naturskyddsföreningens Kemikalienätverk påbörjat projektet "Operation Giftfri Förskola". En del av projektet går ut på att inventera närmiljön i förskolor i olika kommuner runt om i landet för att få en bild av vilka kemikalier barn och personal utsätts för. Kemikalier avges från en mängd produkter i inomhus- och utomhusmiljön t.ex soffor, leksaker, elektronik, golvmaterial, köksutrustning, städmaterial m.m.

Barn är särskilt känsliga för påverkan av kemikalier och miljögifter. Undersökningar visar att miljöer där barn vistas mycket, som förskolan, har högre halter av t.ex. vissa hormonstörande kemikalier än andra inomhusmiljöer.

Så går undersökningen till

Vi är några medlemmar som har gjort ett par såna här inventeringar i Tyresö. Vi har haft ett formulär med frågor som t.ex. om förskolan har plastgolv, vilka rengöringsmedel som används och om barnen äter på

porslins- eller plasttallrikar. Svaren på frågorna rapporteras sedan in via ett webbformulär till Naturskyddsföreningens projektgrupp som sammanställer och analyserar resultaten.

Nästa steg

Ett informationsmaterial med förslag till förbättringsåtgärder tas fram och delas ut vid återbesöket (nov-dec 2013) till förskolan. Åtgärder på förskolan är frivilliga, men vi hoppas och tror att många kommer att vilja förbättra inomhusmiljön för barnen med hjälp av förslagen. Naturskyddsföreningen kommer även att delge resultaten i media och för beslutsfattare, där medverkande förskolor är anonyma.

För mer information:

<http://www.naturskyddsforeningen.se/vad-vi-gor/miljogifter/giftfri-forskola>

Naturens rum

Naturens rum är en permanent utställning med några av Tyresös olika naturmiljöer, uppbyggd av växter, djur och målningar. Den är öppen lördagar och söndagar kl 10-16.

Här finns även "Gissa djuret"-stigar med ledtrådar.

Naturens rum ligger på Alby friluftsgård.

Hur GRÖNT skall det vara att leva i Tyresö i framtiden?

Grön Översiktsplan TYRESÖ

Tyresö Kommun har nu inlett arbetet med en ny översiktsplan och därmed dragit igång kampanjen "Tyck om Tyresö 2035".

VAR MED OCH PÅVERKA!

Arbetet beräknas vara klart i slutet på 2016. All information finns och kommer att finnas på en ny webb-sida:

www.tyreso.se/2035

Bland annat kan man besöka **DEN ROSA BYGGBODEN** för frågor och synpunkter. Tider och platser för denna finns på webbsidan. Man kan också tycka till på en webbkarta och prenumerera på nyhetsbrev.

Vår egen arbetsgrupp **Grön ÖP**, som vi drog igång i mars, jobbar med ett program där vi främst bevakar de **GRÖNA** frågorna. Vi träffas regelbundet.

Vi arbetar för bättre skydd av vår natur, som är Tyresös i särklass viktigaste attraktion för både besökare och invånare. Till exempel:

- nya Naturreservat
- förstärkning av Tyrestakilen
- anläggandet av nya våtmarker och öppna dagvattenstråk
- förbättrade förbindelser för gående, cyklister och skidåkare
- förbättrade ekologiska spridnings-samband

Vill du vara med i arbetsgruppen: kontakta Kjell Borgström, telefon: 070-730 56 46, epost: kjell.borgstrom@yahoo.se

Medveten konsumtion!

Föreningen Medveten Konsumtion startar upp en grupp för ekorecensenter i Tyresö.

Vill du vara med kontakta Lisa Månsson, telefon: 073-071 57 27, epost: lisaamansson@gmail.com www.medvetenkonsumtion.org

Tyresös schysstaste matkasse?

Tyresö Naturskyddsförening undersöker ekoutbudet i Tyresös matbutiker i höst. Vid senaste undersökningen var COOP i Tyresö C bästa ekoval. Den som är nyfiken på årets resultat kan hitta det på hemsidan från vecka 40.

Ekoguiden
din guide till eko
reko och vintage

Så här blir du medlem i Naturskyddsföreningen

Anmäl per telefon: 08-702 65 77, mån - tor, kl 9-11.30, 12.30-14.

E-post: medlem@naturskyddforeningen.se eller besök www.naturskyddforeningen.se

Medlemskap 295:-
eller autogiro 24 kr/mån

Familjemedlemskap 356:-
eller autogiro 30 kr/mån

Ungdomsmedlemskap 195:-
(under 25 år)
eller autogiro 16 kr/mån

Höst- och vinterprogram 2013

För information och ev. ändringar, se hemsidan:

www.naturskyddsforeningen.se/tyreso

Miljövänliga veckan

vecka 40, 28 september - 6 oktober
Årets tema: 100 % ekologiskt är möjligt.
Läs mer på nästa uppslag och håll utkik på hemsidan.

Sagornas Skog

Söndag 6 oktober kl. 12-15
En upplevelsedag för barn och familj. Gå på upptäcktsfärd i skogen!

Kan du hitta den lilla räven och se var älvorna har dansat?

Vid Stora Stenen träffar du Møster Mossa eller Bergadrottningen som berättar sagor. Grädda pinnbröd och grilla äpplen över elden. Gratis och barnvänligt!

Plats: Alby friluftsområde
Skyltar från p-plats Alby friluftsgård.

Grottkrypning

Söndag 20 oktober kl. 11-14

Kul för hela familjen!

Ta på oömma kläder och hjälm, minst 2 bra ficklampor, gärna pannlampa och matsäck.

Handskar och knäskydd kan vara bra men är ej nödvändigt.

Avgift 50 kr (även för medlemmar)

Anmälan till tomas@sisshammar.se

Ange hur många som ska gå in i grottan och vilka åldrar samt telefonnummer

Långtur från Nyfors till Tyresta by

Söndag 20 oktober, kl. 9.30-15.30

Längd: 12 km.

Samling:

busshållplats

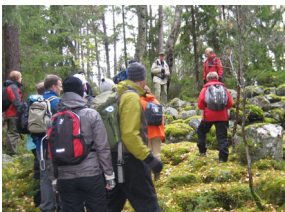
Nyfors

(buss 873 från

Gullmarsplan).

Naturguide

Jonas Hedlund tar dig genom

Tyresta med dess typiska urskogsarter av mossor, lavar och vedsvampar. Skog var förr allmänningsskog – hur återspeglas det i vår Allemansrätt?

Ta med matsäck för två raster.

Kostnad: 100 kr

(medlem 80 kr, barn under 18 år gratis).

Läs mer på www.utinaturen.nu.

Vandring i Erstavik med biolog Ronny Fors

Lördag 26 oktober, kl. 11 - ca 14

Vi sonderar möjligheterna för en vandringsled i Tyrestakilen från Tyresövägen via golfbanan och in i Erstaviksskogen.

Medtag matsäck.

Föranmälan: Ronny Fors, 070-896 36 07

epost: ronny.fors@naturskyddforeningen.se

Åvaån – öringens lekplats och yngelkammare

Söndag 3 november, kl. 12-14

Visning av fiskfällan och vandring längs ån. Sverker Lovén och Ove Klerevall från Stockholms stad visar Åvaöringens väg från havet till sina lekplatser i ån. Vid fiskfällan, där de uppvandrande öringarna räknas och mäts, har vi chans att se dem.

Kostnad: 60 kr (barn 30 kr).

Intäkterna går oavkortat till lokala fiskevårdsåtgärder.

Plats: Fiskfällan vid Åva,

se vägbeskrivning på hemsidan.

Föranmälan: 08-745 33 94

Strandskyddmanifestation

Söndag 10 november, kl. 18

Vi uppmärksammar vikten av att våra stränder hålls öppna för allmänheten i detta årliga evenemang.

Läs på vår hemsida om var och hur.

Programmen sker i samarbete med

Studie
främjandet

Natursnokarna

Natursnokarna är samlingsnamnet på Naturskyddsföreningens familje-
verksamhet. Natursnokarna vänder sig i första hand till barn och deras familjer.
Syftet är att lära barnen att njuta av och uppskatta naturen.

Program:

Pinnar stenar och småkryp

Söndag 22 september, kl. 12-14

Samling: Naturens rum, Alby Friluftsgård
Tillsammans letar, tittar och undersöker vi
små vackra och spännande saker vi hittar i
naturen.

Medtag matsäck/fika

Moster Mossa i sagornas skog

Söndag 6 oktober - se övriga programmet

Grottkrypning

Söndag 20 oktober, kl. 11-14

Kul för hela familjen!

Läs mer i övriga programmet.

Besök hos bonden på Uddby gård

Söndag 1 december, kl. 11-13

Vi följer med bonden Martin
Magnusson på Uddby gård
och träffar djuren som bor
där. Fåren bjuder på ull som
vi julpysslar med.

Cafét är öppet kl. 11-16

Spåra och spana

Söndag 9 februari, kl. 11-13

Vi letar spår av djur, spanar och grillar.

Samling:

Naturens rum,
Alby Friluftsgård.

Medtag varma kläder
och något att grilla.

Hur gör djuren för att överleva vintern?

Lördag 15 mars, kl. 11-13

Samlingsplats: Alby friluftsgård

Vi leker lekar, letar smådjur och spanar
efter fåglar vid
fågelbordet uppe
i skogen.

Medtag matsäck
och varma kläder.

Det finns kikare
för utlåning men
tag gärna med
egen om du har.

Frågor till Jonas Hedlund, 070 471 16 58,

jonas.forsen@tele2.se

Kontaktpersoner:

Anna-Mia Bergkvist, 070-19 17 187,
anna-mia.bergkvist@live.se

Helena Hartzell, 08-93 86 42,
helena.hartzell@telia.com

Tips på andra aktiviteter i eller i närheten av Tyresö

Tyresta nationalpark

Programmet finns på deras hemsida,
www.tyresta.se

Tyresö kommun

arrangerar fler naturguidningar under året
www.tyreso.se/naturguidningar
eller ring Martina Kiibus, 070 169 81 83

Naturguiderna

Följ med ut i naturen med Naturskydds-
föreningens naturguider i Stockholms län!
Här hittar du massor av utflyktstips
www.utinaturen.nu

Så här ologiskt är o-ekologiskt

Hur kan den goda maten på din tallrik samtidigt sabba planeten?
Här förklarar vi varför du gör en superviktig insats genom att välja mer eko.

Din mat besprutas

För att ta död på skadedjur besprutas det som ska bli din mat. Men kemikalierna stannar inte bara på odlingarna. De sprider sig nästan över allt. Och en del finns kvar i maten du äter.

Barn som riskerar skador

Barn som äter den besprutade maten riskerar hälsoeffekter i framtiden. De barn som bor nära hårdbesprutade odlingar i andra länder kan drabbas direkt.

Svinigt för djuren

Grisar som fixeras så att de inte kan röra på sig. Hönor som är inburade hela sina liv. Kossor som äter foder från mark där

regnskog skulle ha frodats. Det är vardag för många djur.

Fågelkvitter tystnar

Nu förtiden odlas ofta en enda gröda på enorma fält, med hjälp av gifter. Det tränger bort och dödar fåglar, blommor, bin och andra viktiga insekter.

Arbetare med nervskador

De som skördar dina bananer kan få nervskador, eller till och med dö. Människor som plockar druvorna till ditt vin drabbas oftare av hjärntumörer.

Jordbruk på väg in i väggen

FN har konstaterat att kemikaliejordbruket inte kan fortsätta som det gör idag. Ändå

sticker de flesta huvudet i sanden. Det ekologiska jordbruket har redan tagit tjuren vid hornen.

Sjöar fulla av slem

Sugen på ett dopp men vattnet är fullt av giftiga alger? Då är sjön eller havet så övergött att ekosystemen rubbats. Maten på våra tallrikar är en av orsakerna.

Dina små val i matbutiken kan förändra världen. Byt ut ett par varor till ekologiskt nästa gång du handlar.

Fem viktiga varor att byta till eko

Kaffe

På kaffeplantager används ett av världens farligaste bekämpningsmedel som varit förbjudet länge i Sverige och EU. Det skadar - och dödar - både natur, djur och människor. Välj ekologiskt kaffe så gör du stor nytta för en liten kostnad.

Bananer och vindruvor

Två frukter som är riktigt hårt besprutade. På bananodlingar används extremt miljöfarliga

bekämpningsmedel som kan ge arbetarna och deras barn nervskador. Och vindruvor, med sina tunna skal, kan innehålla rester av flera kemiska bekämpningsmedel. I ett EU-stickprov på ett paket vindruvor hittades till exempel rester av 26 olika bekämpningsmedel. Om du inte hittar ekologiska bananer, vindruvor, russin eller vin kan det alltså vara en idé att välja något annat.

Mejeriprodukter

För några kronor extra kan du få ekologiska mejerivaror som gör stor nytta både i Sverige och i andra delar av världen. På hemmaplan bidrar du till friskare vatten, mindre gifter och att fler fåglar och blommor trivs. Och i länder som Brasilien behöver ingen regnskog skövlas eller natur och människor förgiftas. Varför? Jo, ekokossorna mumsar mest på växter från den egna gården, istället för hårt besprutad foder från andra sidan jordklotet.

Kött

Vill du ha kött från gladare djur? Välj eko. På köpet får du samma viktiga miljöfördelar som när du köper de ekologiska mejerivarorna. Finns inte ekologiskt så är svenskt naturbeteskött också bra. (Nope, inte brasilianskt, svenskt ska det vara.) Men det viktigaste av allt är faktiskt att kaka mindre kött överhuvudtaget.

Potatis

Visste du att det finns bekämpningsmedel i nästan alla svenska vatten? Ja, till och med i regnet som faller över oss. Genom att välja ekologiskt sprids mindre gifter i vår natur. Potatisen är en av de grödor som besprutas mest i Sverige. En riktig skurk är King Edward - en kung som borde störtas!

B
FÖRENINGSBREV

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

*Kolla att din e-postadress på
adressetiketten stämmer,
om inte så skicka den till
tyreso@naturskyddsforeningen.se*

Naturskyddsföreningen

Tyresö

Tyresö Naturskyddsförening

c/o Solveig Dahl Renlavsgången 326 135 35 TYRESÖ